

Aurkibidea

Atarikoa	1
Oharrak	2
Indikatiboa	3
Baldintza	6
Ahalera	9
Subjuntiboa eta Agintera	10
Aditz trinkoak	11
Adibideak	15

Atarikoa

Esku artian dakozun lan hau Oñatiko Udal Euskaltegixan egin da, bertako maisu eta beste zenbait herritarren laguntasunari esker.

Lantxo honetan Oñatiko aditz ezagun eta ebalixenak batu gura izan dittugu modu praktiko eta labur batian danon eskura ifintteko.

Hemen agerketan diran aditz formak idazteko orduan erabiltekuak dira. Danok dakigu esatetik idaztera zelako aldaketak emuten diran eta pertsonatik pertsonara be zelako aldiak dagozen; horregatik ba, gure lan honetan oñatieraz eskribitten dogunian balixoko doskun proposamena egin gura izan dogu.

Eskribittiak berak dakon legietara makurketia eskaketan dau, hau da, forma borobillak eta osuak idatzi bihar dira; horretarako zenbait errekonstrukziño egin bihar izan dittugu, paradigmaren batasunari eta logikari kasu egiñaz, eta euskera batuari begira; azken fiñian euskera bat dala erakutsi eta herrikua eta batuaren arteko zubi lana egitteko asmuaz sortu dogu eta lan hau.

Aditz forma batzuetan parentesixak ikusiko dittuzue, horrek esan gura dau bi modutara esan/entzuten dala aditz hori: parentesi barrukua be esanda edo esan barik. Beste batzuetan bi aditz-forma be ifini dittugu, forma bixak entzuten diralako bardin samar eta horregaittik bata zein bestia ontzat emun dittugu. Adizkixak kolore argixagua dakoifiñian, eztirala oso ebalixak esan gura dau.

Lan hau irakurri ondoren ikusten badozu zure belarrirako ezezagunak diran edota zure inguruan beste modu baten esaten diran formak agerketan dirala, gustura hartuko dittugu zure komentariño, iritzi eta proposamen danak. Ia ba, gura dozun arte!

Oñatiko Udal Euskaltegixa

Badihardugu Euskara Elkartiak Deba ibarreko 17 herrixetako aditz-taulak osatu eta kaleratzeko proiektu bat jarri dau martxan 2005. urtian. Proiektu honi ez gontsan ekingo, ziurrenik, Oñatiko Udal Euskaltegixak egindako lan hau eskura izan ez bagendu. Hau dala-ta, ZORIONAK eta ESKERRIK beruenak emon nahi gontsezen lan honetan parte hartu daben daneri!

Badihardugu Euskara Elkartia

□ Nola irakurri aditz-etaulak

naiz	→	Erabillera neutrua
naiz	→	Euskara batuko ordaiña
nauk	→	Hikako formia, gizonezkuendako
naun	→	Hikako formia, andrazkuendako

□ Goguan hartzeko oharrak

- 1) Kuadruetan ebalten dittugun izenordain pertsonalez gain, beste honeik be entzuten dira: *hak*, *haik*, *zueiri* eta *hairi*.
- 2) NOR-NORI-NORKen indikatibuan eta baldintzan EUTSI bada be aditz-laguntzaillaren errua, guk tz-ekin idatziko dogu, orain arteko testuak hola idatzi diralako eta tz bakarrik entzuten dalako.
- 3) Danok konturatuta egongo gara honezkerok ez bardiñak dirala berba egittia eta eskribittia, hau da, ezto-gula bardin berba egitten eta eskribitten. Ikusi dagi-gun ba, batetik bestera pasaitterakuan emuten diran aldaketa nagusixenak:

Esan

☞ Bokal arteko -r- biguna galdu:

Nunguak zaai? Araozguak gaa	.....	{zarai/gara}
Gure seme-alabak etxian geatu dia	.....	{geratu dira}
Zuen iritziak ondo etorriko liake	.....	{lirake}

☞ Bokal arteko -g- biguna galdu:

Nun eon haiz orain arte?	.....	{egon}
Hori baxakixau	.....	{baxakixagu}
Umiazi zapatatxo batzuk ekarri xauu	.....	{xaugu}
Oraindiok lanian xiharduau	.....	{xiharduagu}

☞ Bokal arteko -g- biguna galdu eta sortzen dan diptongua itxi:

Erosi doten karteriak in gustora nau	.....	{nago}
Kaletar danak bakaziñotan dauz	.....	{dagoz}
Zeri begira zeuzen/zeuzten?	.....	{zegozen/zegontzen}

☞ Bokal arteko -d- biguna galdu:

(Nik hi) Atzo plaza inguruan ikusi hindduan	.....	{hindduan}
Zabaldu egizu bentaniori keia fan dein	.....	{dedin}
Andriari diar egin otzan lagunketara etorri zein	.....	{zedin}

☞ UKAN aditzian -d/- silabia jan:

Etxeko lan danak egin ttut	.....	{dittut}
Gure Mikeltxok liburu danak bota ttu	.....	{dittu}
Hareik egin ttue egittekuak	.....	{dittue}
Bihar ziran papalak zuzendu txuagu	.....	{dixuagu}

☞ IBILLI aditzian -l- letria galdu:

Ze zabitz hor illunetan?	.....	{zabiltz}
Etxia dotoreketan gabitz	.....	{gabiltz}
Aittajaun-amandriak oso ondo dabitz	.....	{dabiltz}
Ondo gabitzak?	.....	{gabiltzak}

☞ -n- letria galdu:

Domekan enitzan fan haren entierroa	.....	{enintzan}
Izan hitzan bersuetan?	.....	{hintzan}
Gaztetan bizikletan onak gitzuan	.....	{gintzuan}

☞ d>r alternantzia:

Fan hari aguro!	.....	{hadi}
Ezkutau hari hemetik	.....	{hadi}

☞ "r" gogorra ziharo ixilddu:

Nok abixau xok juntia daguela?	.....	{nork}
Zek billurketan zau? Gerriak	.....	{zerk}
Ze dakatzu amantalian?	.....	{zer/dakartzu}

Idatzi

NOR / Indikatiboa

	ORAINA	LEHENA
NI	naiz naiz nauk naun	nintzan nintzen nintzuan nintzonan
HI (g)	haiz haiz	hintzan hintzen
HI (a)	haiz haiz	hintzan(an) hintzen
HA	da da dok don	zan zen zuan zonan
GU	gara gara gaittuk gaittun	giñan/gintzan ginen gintzuan gintzonan
ZU	zara zara	ziñan/zintzan zinen
ZUEK	zarai zarete	ziñain/zintzain zineten
HAREIK	dira dira dittuk dittun	ziran ziren zittuan zittunan

NOR-NORI / Indikatiboa - Oraina

	NERI	HIRI (g)	HIRI (a)	HARI	GURI	ZURI	ZUEI	HAREIRI
HA	xat zait xatak xatan	xak zaik	xan zain	xako zaio xakok xakon	xaku zaigu xakuk xakun	xatzu zaizu	xatzue zaizue	xate zaie xatek xaten
HAREIK	xat zaizkit xatak xatan	xak zaizkik	xan zaizkin	xako zaizkio xakok xakon	xaku zaizkigu xakuk xakun	xatzu zaizkizu	xatzue zaizkizue	xate zaizkie xatek xaten

NOR-NORI / Indikatiboa - Lehena

	NERI	HIRI (g)	HIRI (a)	HARI	GURI	ZURI	ZUEI	HAREIRI
HA	xaten zitzaidan xatian xatanan	xaken zitzaian	xanan zitzaianan	xakon zitzaion xakuan xakonan	xakun zitzaigun xakuan xakunan	xatzun zitzaizun	xatzuen zitzaizuen	xaten (1) zitzaien xatian xatanan
HAREIK	xaten zitzaizkidan xatian xatanan	xaken zitzaizkian	xanan zitzaizkinan	xakon zitzaizkion xakuan xakonan	xakun zitzaizkigun xakuan xakunan	xatzun zitzaizkizun	xatzuen zitzaizkizuen	xaten (1) zitzaizkien xatian xatanan

Aditz forma berberak ebaiten dira singularrian eta pluralian: *bidian otsua(k) agertu xat/xaten*

(1) Beste aditz-forma hau be entzuten da: *xatein*

NOR-NORK / Indikatiboa - Oraina

	NIK	HIK (g)	HIK (a)	HAREK	GUK	ZUK	ZUEK	HAREIK
NI		nauk <i>nauk</i>	naun <i>naun</i>	nau <i>nau naixok naixon</i>		naizu <i>nauzu</i>	naizue <i>nauzue</i>	naue <i>naute naixuai naixonai</i>
HI (g)	haut <i>haut</i>			hau <i>hau</i>	haugu <i>haugu</i>			haue <i>haute</i>
HI (a)	hau(na)t <i>haut</i>			hau <i>hau</i>	haugu <i>haugu</i>			haue <i>haute</i>
HA	dot <i>dut xuat xonat</i>	dok <i>duk</i>	don <i>dun</i>	dau <i>du xok xon</i>	dogu <i>dugu xuagu xonagu</i>	dozu <i>duzu</i>	dozue <i>duzue</i>	daue <i>dute xuai xonai</i>
GU		gauk <i>gaituk</i>	gaun <i>gaitun</i>	gau <i>gaitu gaixok gaixon</i>		gaizu <i>gaituzu</i>	gaizue <i>gaituzue</i>	gaue <i>gaituzte gaixuai gaixonai</i>
ZU	zaut <i>zaitut</i>			zau <i>zaitu</i>	zaugu <i>zaitugu</i>			zaue <i>zaituzte</i>
ZUEK	zauet <i>zaituztet</i>			zaue <i>zaituzte</i>	zaegu <i>zaituztegu</i>			zauei <i>zaituztete</i>
HAREIK	dittut <i>ditut ditxuat dixunat</i>	dittuk <i>dituk</i>	dittun <i>ditun</i>	dittu <i>ditu dixuk dixun</i>	dittugu <i>ditugu dixuagu dixunagu</i>	dittuzu <i>dituzu</i>	dittuzue <i>dituzue</i>	dittue <i>dituzte dixuai dixunai</i>

Nork=guk danian, bokal arteko -g- askotan ezta entzuten; nor=3. p. pl. danian, ezta esaten hasierako di-: ttut, ttuzu...

NOR-NORK / Indikatiboa - Lehena

	NIK	HIK (g)	HIK (a)	HAREK	GUK	ZUK	ZUEK	HAREIK
NI		nindduan <i>ninduan</i>	ninddunan <i>nindunan</i>	nindduen <i>ninduen nindduan ninddunan</i>		nindduzun <i>ninduzun</i>	nindduzuen <i>ninduzuen</i>	nindduein <i>ninduten nindduain ninddunain</i>
HI (g)	hinddu(d)an <i>hindudan</i>			hindduan <i>hinduen</i>	hinddugun <i>hindugun</i>			hindduein <i>hinduten</i>
HI (a)	hinddu(d)an* <i>hindudan</i>			hindduan* <i>hinduen</i>	hinddugun <i>hindugun</i>			hindduein* <i>hinduten</i>
HA	neben <i>nuen ñuan ñonan</i>	hian/huan <i>huen</i>	hian/huan* <i>huen</i>	eben <i>zuen xuan xonan</i>	geben <i>genuen giñuan giñonan</i>	zeben <i>zenuen</i>	zeuen <i>zenuten</i>	euen <i>zuten xuain xonain</i>
GU		gindduan <i>gintuan</i>	ginddunan <i>gintunan</i>	gindduen <i>gintuen gindduan ginddunan</i>		gindduzun <i>gintuzun</i>	gindduzuen <i>gintuzuen</i>	gindduein <i>gintuzten gindduain ginddunain</i>
ZU	zinddu(d)an <i>zintudan</i>			zindduan <i>zintuen</i>	zinddugun <i>zintugun</i>			zindduain <i>zintuzten</i>
ZUEK	zindduten <i>zintuztedan</i>			zindduain <i>zintuzten</i>	zindduegun <i>zintuztegun</i>			zindduein <i>zintuzteten</i>
HAREIK	nittuan <i>nituen nitxuan nitxunan</i>	hittuan <i>hituen</i>	hittu(n)an <i>hituen</i>	zittuan <i>zituen (zi)txuan (zi)txunan</i>	gittuan <i>genituen gitxuan gitxunan</i>	zittuen* <i>zenituen</i>	zittuein* <i>zenituzten</i>	zittuain <i>zituzten (zi)txuain (zi)txunain</i>

(*) Forma pleonastikuak ebalten dira askotan hikako emakumiendako adizkixetan: hinddu(d)anan, hian/hunan, hinddunan, hinddu-nain... Eta baita 2. pertsonako adizki batzuetan be: zittuzun, zittuzuen

NOR-NORI-NORK / Indikatiboa - Oraina (singularra eta plurala)

	NERI	HIRI (g)	HIRI (a)	HARI	GURI	ZURI	ZUEI	HAREIRI
NIK		dostat <i>diat</i>	donat <i>dinat</i>	xat <i>dioi txat txanat</i>		dotzut <i>dizut</i>	dotzuet <i>dizuet</i>	dostet <i>diet xostiat xostenat</i>
HIK (g)	dostak <i>didak</i>			xak <i>diok</i>	doskuk <i>diguk</i>			dostek <i>diek</i>
HIK (a)	dostan <i>didan</i>			xan <i>dion</i>	doskun <i>digun</i>			dosten <i>dien</i>
HAREK	dost <i>dit xostak xostan</i>	dosk <i>dik</i>	don <i>din</i>	xau/xao <i>dio txak txan</i>	dosku <i>digu xoskuk xoskun</i>	dotzu <i>dizu</i>	dotzue <i>dizue</i>	doste <i>die xostek xosten</i>
GUK		dosta(g)u <i>diagu</i>	dona(g)u <i>dinagu</i>	xau(g)u <i>diogu txaugu txanagu</i>		dotzu(g)u <i>dizugu</i>	dotzue(g)u <i>dizuegu</i>	doste(g)u <i>diegu xostiagu xostenagu</i>
ZUK	dostazu <i>didazu</i>			xatzu <i>diozu</i>	doskuzu <i>diguzu</i>			dostezu <i>diezu</i>
ZUEK	dostazue <i>didazue</i>			xatzue <i>diozue</i>	doskuzue <i>diguzue</i>			dostezue <i>diezue</i>
HAREIK	dostei <i>didate xostai xostanai</i>	dostai <i>diate</i>	donai <i>dinate</i>	xaue <i>diote txai txanai</i>	doskue <i>digute xoskuai xoskunai</i>	dotzue <i>dizute</i>	dotzuei <i>dizute</i>	doste <i>diete xostiai xostenai</i>

Aditz forma berberak ebalten dira singularrian eta pluralian: *harek neri sagarra(k) emun dost/nostan*.

NOR-NORI-NORK / Indikatiboa - Lehena (singularra eta plurala)

	NERI	HIRI (g)	HIRI (a)	HARI	GURI	ZURI	ZUEI	HAREIRI
NIK		nostan (1) <i>nian</i>	nonan (2) <i>ninan</i>	notzan <i>nion nitxan nitxanan</i>		notzun <i>nizun</i>	notzuen <i>nizuen</i>	nosten <i>nien ñostian ñostenan</i>
HIK (g)	hostan <i>hidan</i>			hotzan/hitxan <i>hion</i>	hoskun <i>higun</i>			hostian <i>hien</i>
HIK (a)	hostan (4) <i>hidan</i>			hotzan/hitxan (4) <i>hion</i>	hoskun (4) <i>higun</i>			hosten (4) <i>hien</i>
HAREK	nostan <i>zidan xostan xostanan</i>	ostan <i>zian</i>	onan <i>zinan</i>	otzan <i>zion txan txanan</i>	oskun <i>zigun xoskuan xoskunan</i>	otzun <i>zizun</i>	otzuen <i>zizuen</i>	osten <i>zien xostian xostenan</i>
GUK		ostagun <i>genian</i>	onagun <i>geninan</i>	gotzan <i>genion gitxan gitxanan</i>		gotzun <i>genizun</i>	gotzuen <i>genizuen</i>	gosten (3) <i>genien gistian gistinan</i>
ZUK	nostazun <i>zenidan</i>			zotzan <i>zenion</i>	zoskun (4) <i>zenigun</i>			zosten (4) <i>zenien</i>
ZUEK	nostazuen <i>zenidaten</i>			zotzain <i>zenioten</i>	zoskuein (4) <i>zeniguten</i>			zostiein (4) <i>zenieten</i>
HAREIK	nostain <i>zidaten xostain xostanain</i>	ostain <i>ziaten</i>	onain <i>zinate</i>	otzain <i>zioten txain txanain</i>	oskuein <i>ziguten xoskuain xoskunain</i>	otzuen <i>zizuten</i>	otzuein <i>zizuten</i>	osten <i>zieten xostein xostenain</i>

Beste aditz-forma honeik be entzuten dira: (1) *nistan*; (2) *nistanan*; (3) *gisten*. Baita forma pleonastiko (4) honeik be: *hostanan, hotzanan/hitxanan, hoskunan, hostenan, oskuzun, oskuzuein, ostezun eta ostezuein*.

NOR / Baldintza eta Ondorioa

	BALDINTZA	ONDORIOA
NI	banintz/banintza <i>banintz</i> <i>banintzuk</i> <i>banintzun</i>	nintzake <i>nintzateke</i> <i>nintzukek</i> <i>nintzuken(an)</i>
HI (g)	bahintz/bahintza <i>bahintz</i>	hintzake <i>hintzateke</i>
HI (a)	bahintz/bahintza(n) <i>bahintz</i>	hintzake <i>hintzateke</i>
HA	balitz/balitzza <i>balitz</i> <i>balitzuk</i> <i>balitzun</i>	litzake <i>litzateke</i> <i>litzukek</i> <i>litzuken</i>
GU	bagiña/bagintza <i>bagina</i> <i>bagintzuk</i> <i>bagintzun(an)</i>	giñake <i>ginateke</i> <i>gintzukek</i> <i>gintzuken(an)</i>
ZU	baziña/bazintza <i>bazina</i>	ziñake <i>zinateke</i>
ZUEK	baziñai/bazintzai <i>bazinete</i>	ziñakiei <i>zinatekete</i>
HAREIK	balira <i>balira</i> <i>balittuzak</i> <i>balittuzan</i>	lirake (1) <i>lirateke</i> <i>littuzkek</i> <i>littuzken</i>

Aldaera: (1) lizkiez

NOR-NORI / Baldintza

	NERI	HIRI (g)	HIRI (a)	HARI	GURI	ZURI	ZUEI	HAREIRI
HA	ballat <i>balitzait</i> <i>ballatak</i> <i>ballatan</i>	ballak <i>balitzaik</i>	ballan <i>balitzain</i>	ballako <i>balitzaio</i> <i>ballakok</i> <i>ballakon</i>	ballaku <i>balitzaidu</i> <i>ballakuk</i> <i>ballakun</i>	ballatzu <i>balitzaizu</i>	ballatzue <i>balitzaizue</i>	ballakue <i>balitzaie</i> <i>ballakuek</i> <i>ballakuen</i>
HAREIK	ballat <i>balitzaizkit</i> <i>ballatak</i> <i>ballatan</i>	ballak <i>balitzaizkik</i>	ballan <i>balitzaizkin</i>	ballako <i>balitzaizkio</i> <i>ballakok</i> <i>ballakon</i>	ballaku <i>balitzaizkigu</i> <i>ballakuk</i> <i>ballakun</i>	ballatzu <i>balitzaizkizu</i>	ballatzue <i>balitzaizkizue</i>	ballakue <i>balitzaizkie</i> <i>ballakuek</i> <i>ballakuen</i>

Forma honekin batera behin baiño gehixagotan entzun leike beste honeik be: *balli(t)xat*, *balli(t)xak*, *balli(t)xan*, *balli(t)xako*, *balli(t)xaku*, *balli(t)xatzu*, *balli(t)xatzue*, *balli(t)xakue* edo *ballate*.

Aditz forma berberak ebaltzen dira singularrian eta pluralian.

NOR-NORI / Ondorioa

	NERI	HIRI (g)	HIRI (a)	HARI	GURI	ZURI	ZUEIRI	HAREIRI
HA	litzakit <i>litzaidake</i> <i>litzakitek</i> <i>litzakiten</i>	litzakik <i>litzaiake</i>	litzakin <i>litzainake</i>	litzakixo <i>litzaioke</i> <i>litzakixok</i> <i>litzakixon</i>	litzakigu <i>litzaidu</i> <i>litzakiguk</i> <i>litzakigun</i>	litzakizu <i>litzaidu</i>	litzakizue <i>litzaidu</i>	litzakixe <i>litzaike</i> <i>litzakixek</i> <i>litzakixen</i>
HAREIK	litzakit <i>litzaidake</i> <i>litzakitek</i> <i>litzakiten</i>	litzakik <i>litzaiake</i>	litzakin <i>litzainake</i>	litzakixo <i>litzaiokio</i> <i>litzakixok</i> <i>litzakixon</i>	litzakigu <i>litzaidiguke</i> <i>litzakiguk</i> <i>litzakigun</i>	litzakizu <i>litzaidizuke</i>	litzakizue <i>litzaidizuke</i>	litzakixe <i>litzaidieke</i> <i>litzakixek</i> <i>litzakixen</i>

Aditz forma berberak ebaltzen dira singularrian eta pluralian.

NOR-NORK / Baldintza

	NIK	HIK (g)	HIK (a)	HAREK	GUK	ZUK	ZUEK	HAREIK
NI		banindduk <i>baninduk</i>	baninddun <i>banindun</i>	baninddu <i>banindu</i>		banindduzu <i>baninduzu</i>	banindduzue <i>baninduzue</i>	baninddue <i>banindute</i>
HI (g)	bahinddut <i>bahindut</i>			bahinddu <i>bahindu</i>	bahinddugu <i>bahindugu</i>			bahinddue <i>bahindute</i>
HI (a)	bahinddut <i>bahindut</i>			bahinddu <i>bahindu</i>	bahinddugu <i>bahindugu</i>			bahinddue <i>bahindute</i>
HA	baneu <i>banu</i> <i>bañuk</i> <i>bañun</i>	baheu <i>bahu</i>	baheu(n) <i>bahu</i>	baleu <i>balu</i> <i>balluk</i> <i>ballun</i>	bageu <i>bagenu</i> <i>bagiñuk</i> <i>bagiñun</i>	bazeu <i>bazenu</i>	bazeue <i>bazenute</i>	baleue <i>balute</i> <i>balluai</i> <i>ballunai</i>
GU		baginttuk <i>bagintuk</i>	baginttun <i>bagintun</i>	baginttu <i>bagintu</i>		baginttuzu <i>bagintuzu</i>	baginttuzue <i>bagintuzue</i>	baginttue <i>bagintuzte</i>
ZU	bazinttut <i>bazintut</i>			bazinttu <i>bazintu</i>	bazinttugu <i>bazintugu</i>			bazinttue <i>bazintuzte</i>
ZUEK	bazinttuet <i>bazintuztet</i>			bazinttue <i>bazintuzte</i>	bazinttuegu <i>bazintuztegu</i>			bazinttuei <i>bazintuztete</i>
HAREIK	banittu <i>banitu</i> <i>banitxuk</i> <i>banitxun</i>	bahittu <i>bahitu</i>	bahittu <i>bahitu</i>	balittu <i>balitu</i> <i>balitxuk</i> <i>balitxun</i>	bagittu <i>bagenu</i> <i>bagitxuk</i> <i>bagitxun</i>	bazittu <i>bazenu</i>	bazittuei <i>bazenituzte</i>	balittue <i>balituzte</i> <i>balitxuai</i> <i>balitxunai</i>

Nor=ni darian, aditz-formak hola entzuten dira: *baniñuk, baniñun, baniñu, baniñuzu, baniñuzue, baniñue*.

NOR-NORK / Ondorioa

	NIK	HIK (g)	HIK (a)	HAREK	GUK	ZUK	ZUEK	HAREIK
NI		ninndukek <i>ninndukek</i>	ninnduken <i>ninnduken</i>	ninnduke <i>ninnduke</i> <i>niñukek</i> <i>niñuken</i>		ninndukezu* <i>ninndukezu</i>	ninndukezue* <i>ninndukezue</i>	ninndukei <i>ninndukete</i> <i>niñukeik</i> <i>niñukein</i>
HI (g)	hindduket <i>hindduket</i>			hindduke <i>hindduke</i>	hinddukegu <i>hinddukegu</i>			hinddukei <i>hinddukete</i>
HI (a)	hindduket <i>hindduket</i>			hindduke <i>hindduke</i>	hinddukegu <i>hinddukegu</i>			hinddukei <i>hinddukete</i>
HA	neuke <i>nuke</i> <i>ñukek</i> <i>ñuken</i>	heuke <i>huen</i>	heuke(nan) <i>huen</i>	leuke <i>luke</i> <i>llukek</i> <i>lluken</i>	geuke <i>genuke</i> <i>giñukek</i> <i>giñuken</i>	zeuke <i>zenuke</i>	zeukei <i>zenukete</i>	leukei <i>lukete</i> <i>lleukei</i> <i>lleukein</i>
GU		ginttukek <i>ginttukek</i>	ginttuken <i>ginttuzken</i>	ginttuke <i>ginttuzke</i> <i>ginttukek</i> <i>ginttuzken</i>		ginttukezu <i>ginttuzkezu</i>	ginttukezue <i>ginttuzkezue</i>	ginttukei <i>ginttuzkete</i> <i>ginttukei</i> <i>ginttuzkein</i>
ZU	zinttuket <i>zinttuzket</i>			zinttuke <i>zinttuzke</i>	zinttukegu <i>zinttuzkegu</i>			zinttukei <i>zinttuzkete</i>
ZUEK	zinttukiet <i>zinttuzketet</i>			zinttukei <i>zinttuzkete</i>	zinttukiegu <i>zinttuzketegu</i>			zinttukiei <i>zinttuzketete</i>
HAREIK	nittuke <i>nituzke</i> <i>nitxukek</i> <i>nitxuken</i>	hittuke <i>hituzke</i>	hittuke <i>hituzke</i>	littuke <i>lituzke</i> <i>litxukek</i> <i>litxuken</i>	gittuke <i>genituzke</i> <i>gitxukek</i> <i>gitxuken</i>	zittuke <i>zenituzke</i>	zittukei <i>zenituzten</i>	littukei <i>lituzkete</i> <i>litxukeik</i> <i>litxukein</i>

Nor=ni darian, aditz-formak hola entzuten dira: *niñukek, niñuken, niñuke*; nor=ha darian, berriz, *neke, leke, geke*... entzuten da.

(*) *ninnduzuke* eta *ninnduzukei* be entzuten dira.

NOR-NORI-NORK / Baldintza (singularra eta plurala)

	NERI	HIRI (g)	HIRI (a)	HARI	GURI	ZURI	ZUEI	HAREIRI
NIK		banosta <i>banik</i>	banona <i>banin</i>	banotza <i>banio banitxa banitxan</i>		banotzu <i>banizu</i>	banotzue <i>banizue</i>	banoste <i>banie bañostek bañosten</i>
HIK (g)	bahosta <i>bahit</i>			bahotza <i>bahio</i>	bahosku <i>bahigu</i>			bahoste <i>bahie</i>
HIK (a)	bahostan <i>bahit</i>			bahotza <i>bahio</i>	bahoskun <i>bahigu</i>			bahosten <i>bahie</i>
HAREK	banosta <i>balit ballostak ballostan</i>	baosta <i>balik</i>	baona <i>balin</i>	balotza <i>balio balitxak balitxan</i>	balosku <i>baligu balloskuk balloskun</i>	balotzu <i>balizu</i>	balotzue <i>balizue</i>	baloste <i>balie ballostek ballosten</i>
GUK		baostagu <i>bagenik</i>	baonagu <i>bagenin</i>	bagotza <i>bagenio bagitxak bagitxan</i>		bagotzu <i>bagenizu</i>	bagotzue <i>bagenizue</i>	bagoste <i>bagenie bagistek bagisten</i>
ZUK	banostazu <i>bazenit</i>			bazotza <i>bazenio</i>	bazosku <i>bazenigu</i>			bazoste <i>bazenie</i>
ZUEK	banostazue <i>bazenidate</i>			bazotzai <i>bazeniote</i>	bazoskue <i>bazeniogute</i>			bazostei <i>bazeniote</i>
HAREIK	banostai <i>balidate ballostai ballostanai</i>	baostai <i>baliote</i>	baonai <i>balinate</i>	balotzai <i>baliote ballotxai ballotxanain</i>	baloskue <i>baligute balloskuek balloskuen</i>	balotzue <i>balizute</i>	balotzuei <i>balizute</i>	balostei <i>baliote ballostei ballostenai</i>

NOR-NORI-NORK / Ondorioa (singularra eta plurala)

	NERI	HIRI (g)	HIRI (a)	HARI	GURI	ZURI	ZUEI	HAREIRI
NIK		nostakek <i>niake</i>	nonake <i>ninake</i>	notzake <i>nioke nitxake nitxaken</i>		notzuke <i>nizuke</i>	notzueke <i>nizueke</i>	nosteke <i>nieke ñostek ñosten</i>
HIK (g)	hostake <i>hidake</i>			hotzake <i>hioke</i>	hoskuke <i>higuke</i>			hosteke <i>hieke</i>
HIK (a)	hostaken <i>hidake</i>			hotzake <i>hioke</i>	hoskuke <i>higuke</i>			hosteke <i>hieken</i>
HAREK	nostake <i>lidake lostakek lostaken</i>	ostake <i>liake</i>	onake <i>linake</i>	lotzake <i>lioke litxake litxaken</i>	loskuke <i>liguke loskuek loskuken</i>	lotzuke <i>lizuke</i>	lotzueke <i>lizueke</i>	losteke <i>lieke lostek losteken</i>
GUK		gonstake <i>geniake</i>	gonstaken <i>geninake</i>	gotzake <i>genioke gitxake gitxaken</i>		gotzuke <i>genizuke</i>	gotzueke <i>genizueke</i>	gosteke <i>genieke gistek gisteken</i>
ZUK	nostazuke <i>zenidake</i>			zotzake <i>zeniokete</i>	zoskuke <i>zenigukete</i>			zosteke <i>zenieke</i>
ZUEK	nostazueke <i>zenidakete</i>			zotzakei <i>zeniokete</i>	zoskukei <i>zenigukete</i>			zostek zostek zostek <i>zeniekete</i>
HAREIK	nostakei <i>lidakete llostakei llostakenai</i>	ostakei <i>liakete</i>	o(sta)kenai <i>linakete</i>	lotzakei <i>liokete lotxakei lotxakenain</i>	loskukei <i>ligukete llostakei llostakein</i>	lotzukei <i>lizukete</i>	lotzukei <i>lizukete</i>	lostek lostek lostek <i>liekete llostek llostekenai</i>

Beste aditz-sail hau be entzuten da *nori=3.p.* danian: *noskio, hoskio, loskio, gonskio, zonskio, zonskiei, loskie, noskie, loskie, gonskie...*
Aldaera honeik be entzuten dira (*nori=hi*): *nistakek/n, ginstakek/n.*

NOR / Ahalera

	ORAINA / HIPOTETIKOA	LEHENA
NI	neike <i>naiteke/ninteke ñekek ñeken</i>	neikien <i>nintekeen ñeikian ñeikenan</i>
HI (g)	heike <i>haiteke/hinteke</i>	heikian <i>hintekeen</i>
HI (a)	heiken <i>haiteke/hinteke</i>	heikenan <i>hintekeen</i>
HA	leike <i>daiteke/liteke llekek lleken</i>	zeiken <i>zitekeen xeikian xeikenan</i>
GU	geike <i>gaitezke/gintezke gekek geken</i>	geikien <i>gintezkeen geikian geikenan</i>
ZU	zeike <i>zaitezke/zintezke</i>	zeinkien <i>zintezkeen</i>
ZUEK	zeikiei <i>zaitezket/zintezkete</i>	zeinkiein <i>zintezketen</i>
HAREIK	leikiei <i>daitezke/litezke llekiei llekiein</i>	zeikiein <i>zitezkeen xe(i)kiein xe(i)keñain</i>

NOR-NORK / Ahalera

	ORAINA / HIPOTETIKOA	LEHENA
NIK	neike <i>dezaket/nezake ñekek ñeken</i>	neikien <i>nezakeen ñeikian ñeikenan</i>
HIK (g)	heike <i>dezakek/hezake</i>	heikian <i>hezakeen</i>
HIK (a)	heiken <i>dezaken/hezake</i>	heikenan <i>hezakenan</i>
HAREK	leike <i>dezake/lezake llekek lleken</i>	zeiken <i>zezakeen xeikian xeikenan</i>
GUK	geike <i>dezakegu/genezake gekek geken</i>	geikien <i>genezakeen geikian geikenan</i>
ZUK	zeike <i>dezakezu/zenezake</i>	zeinkien <i>zenezakeen</i>
ZUEK	zeikiei <i>dezakezue/zenezakete</i>	zeinkiein <i>zenezaketen</i>
HAREIK	leikiei <i>dezakete/lezakete llekiei llekiein</i>	zeikiein <i>zezaketen xe(i)kiein xe(i)keñain</i>

NOR-NORI / Ahalera

NI	HARI	neikixo <i>nakioke/nenkioko neikixok neikixon</i>
HI	HARI	heikixo <i>hakioko/henkioko</i>
HA	HARI	leikixo/leixo <i>dakioke/lekioko leikixok leikixon</i>
GU	HARI	gei(n)kixo <i>gakizkioko/genkizkioko geikixok geikixon</i>
ZU	HARI	zei(n)kixo <i>zakizkioko/zenkizkioko</i>
ZUEK	HARI	zei(n)kixue <i>zakizkiokete/zenkizkiokete</i>
HAREIK	HARI	leikixue <i>dakizkioko/lekizkioko leikixuek leikixuen</i>

NOR-NORI-NORK / Ahalera

NIK	HARI	neikixo <i>diezaioket/niezaioko neikixok neikixon</i>
HIK	HARI	heikixo <i>diezaiokek-n/hiezaioko</i>
HAREK	HARI	leikixo/leixo <i>diezaioko/liezaioko leikixok leikixon</i>
GUK	HARI	gei(n)kixo <i>diezaiokegu/geniezaioko geikixok geikixon</i>
ZUK	HARI	zei(n)kixo <i>diezaiokezu/zeniezaioko</i>
ZUEK	HARI	zei(n)kixue <i>diezaiokezue/zeniezaiokete</i>
HAREIK	HARI	leikixue <i>diezaiokete/liezaiokete leikixuek leikixuen</i>

NOR / Subjuntiboa

	ORAINA	LEHENA
NI	nadin <i>nadin</i>	nedin <i>nendin</i>
HI	hadin <i>hadin</i>	hedin <i>hendin</i>
HA	dedin <i>dadin</i>	zedin <i>zedin</i>
GU	gaittezen* <i>gaitezen</i>	gatezan <i>gintezen</i>
ZU	zatezen* <i>zaitezen</i>	zatezan <i>zintezen</i>
ZUEK	zatezain <i>zaitetzten</i>	zatezein <i>zintetzten</i>
HAREIK	dittezen* <i>daitezen</i>	zittezen <i>zitezen</i>

Bokal arteko -d- dakoin formetan -d- hori ezta entzuten.
(*) Forma honeik be entzuten dira: *gaittian, zaittian, diezen*.

NOR / Agintera

NI	
HI	hadi
HA	bedi / de(d)illa
GU	
ZU	zatez
ZUEK	zatezai
HAREIK	bittez / dittezela

NOR-NORI / Subjuntiboa (Nor 3. singularra)

Apuntaittera noia, ahaztu ez	DAKIDAN	(Hori neri)
Apuntau egik hori, ahaztu ez	DAKIAN	(Hori hiri, mutilla)
Apuntau egin hori, ahaztu ez	DAKIÑAN	(Hori hiri, neskia)
Apuntau dagixela, ahaztu ez	DAKIXON	(hori hari)
Apuntau dagigun, ahaztu ez	DAKIGUN	(Hori guri)
Apuntau egizu, ahaztu ez	DAKIZUN	(Hori zuri)
Apuntau egizue, ahaztu ez	DAKIZUEN	(Hori zuei)
Apuntau degixeilla, ahaztu ez	DAKIXEN	(Hori hareiri)

NOR-NORK / Subjuntiboa (Nor 3. singularra)

Nik ha ikusi	DAGIDAN <i>dezadan</i>	NEGIXEN <i>nezan</i>
Hik (mutilla) ha ikusi	DAGIAN <i>dezaan</i>	HEGIAN <i>hezan</i>
Hik (neskia) ha ikusi	DAGIÑAN <i>dezanan</i>	HEGIÑAN <i>hezanan</i>
Harek ha ikusi	DAGIXEN <i>dezan</i>	EGIXEN <i>zezan</i>
Guk ha ikusi	DAGIGUN <i>dezagun</i>	GEGIXEN <i>genezan</i>
Zuk ha ikusi	DAGIZUN <i>dezazun</i>	ZEGIZUN <i>zenezan</i>
Zuek ha ikusi	DAGIZUEN <i>dezazuen</i>	ZEGIZUEN <i>zenezaten</i>
Hareik ha ikusi	DEGIXEIN <i>dezaten</i>	EGIXEIN <i>zezaten</i>

NOR-NORI-NORK / Subjuntiboa (Nor 3. singularra)

Nik hari obatu	DAGIXODAN <i>diezaiodan</i>
Hik, mutilla, hari obatu	DAGIXUAN <i>diezaioan</i>
Hik, neskia, hari obatu	DAGIXONAN <i>diezaionan</i>
Harek hari obatu	DAGIXON <i>diezaion</i>
Guk hari obatu	DAGIXOGUN <i>diezaiogun</i>
Zuk hari obatu	DAGIXOZUN <i>diezaiozun</i>
Zuek hari obatu	DAGIXOZUEN <i>diezaiozuen</i>
Hareik hari obatu	DAGIXUEN <i>diezaioten</i>

Bokal arteko -g- ezta entzuten, ez NOR-NORK -en eta ez NOR-NORI-NORK -en.

NOR-NORI / Agintera

	NERI	HARI	GURI	HAREIRI
HI (g)	hakit	hakixo	hakigu	hakixue
HI (a)	hakit	hakixo	hakigu	hakixue
ZU	zakit	zakixo	zakigu	zakixue
ZUEK	zakitte	zakixue	zakigue	zakixue

NOR-NORK / Agintera

	HIK (g)	HIK (a)	ZUK	ZUEK
NI	nagik	nagin	nagizu	nagizue
HA	egik	egin	egizu	egizue
HAREIK	egik	egin	egizu	egizue

Bokal arteko -g- ezta entzuten.

NOR-NORI-NORK / Agintera

	NERI	HIRI (g)	HIRI (a)	HARI	GURI	ZURI	ZUEI	HAREIRI
NIK								
HIK (g)	egidak			egixok	egiguk			egixek
HIK (a)	egidan			egixon	egigun			egixen
HAREK								
GUK								
ZUK	egidazu			egixotzu	egiguzu			egixetzu
ZUEK	egidazue			egixotzue	egiguzue			egixetzue
HAREIK								

Bokal arteko -g- ezta entzuten.

FAN**Oraina**

NI	noia <i>ñoiak</i> <i>ñoian</i>
HI	hoia
HA	doia <i>xoiak</i> <i>xoian</i>
GU	goiaz <i>goiazak</i> <i>goiazan</i>
ZU	zoiaz
ZUEK	zoiazai
HAREIK	doiaz <i>xoiazak</i> <i>xoiazan</i>

Lehena

NI	ninddoian <i>nixoian</i> <i>nixoianan</i>
HI	hinddoian(an)
HA	oian <i>zixoian</i> <i>zixoianan</i>
GU	ginddoiaz <i>gixoiazan</i> <i>gixoiazanan</i>
ZU	zinddoiaz
ZUEK	zinddoiazain
HAREIK	oiaz <i>zixoiazan</i> <i>zixoiazanan</i>

Esan: *ñoian*, *hiñoian*...**Baldintza**

NI	baninddoia <i>banixoia</i> <i>banixoian</i>
HI	bahinddoia
HA	balixoia <i>balixoiak</i> <i>balixoian</i>
GU	baginddoiaz <i>bagixoiak</i> <i>bagixoian</i>
ZU	bazinddoiaz
ZUEK	bazinddoiazai
HAREIK	balixoiaz <i>balixoiazak</i> <i>balixoiazan</i>

ETORRI**Oraina**

NI	nator <i>ñatok</i> <i>ñaton</i>
HI	hator
HA	dator <i>xatok</i> <i>xaton</i>
GU	gatoz <i>gatozak</i> <i>gatozan</i>
ZU	zatoz
ZUEK	zatozai
HAREIK	datoz <i>xatozak</i> <i>xatozan</i>

Lehena

NI	netorren <i>ñatorran</i> <i>ñatornan</i>
HI	hatorren (1)
HA	etorren <i>xetorran</i> <i>xetonan</i>
GU	getoz <i>getozan (2)</i> <i>getozanan</i>
ZU	zetozen
ZUEK	zetozain
HAREIK	etoz <i>xetozan</i> <i>xetozanan</i>

(1) *hatorranan*, (2) *gendozan*
formak be entzuten dira.**Baldintza**

NI	banetor <i>bañetok</i> <i>bañeton</i>
HI	bahetor
HA	baletor <i>balletok</i> <i>balleton</i>
GU	bagetoz <i>bagetozak</i> <i>bagetozan</i>
ZU	bazetoz
ZUEK	bazetozai
HAREIK	baletoz <i>balletozak</i> <i>ballletozan</i>

IBILLI**Oraina**

NI	nabil <i>ñabik</i> <i>ñabin</i>
HI	habil
HA	dabil <i>xabik</i> <i>xabin</i>
GU	gabiltz <i>gabiltzak</i> <i>gabiltzan</i>
ZU	zabiltz
ZUEK	zabiltzai
HAREIK	dabiltz (1) <i>xabiltzak (2)</i> <i>xabiltzan</i>

Lehena

NI	nebillen <i>ñabillan</i> <i>ñabiñan</i>
HI	hebillan
HA	ebillen <i>xabillan</i> <i>xabiñan</i>
GU	gebiltzen <i>gebiltzan</i> <i>gebiltzanan</i>
ZU	zebiltzen
ZUEK	zebiltzain
HAREIK	ebiltzen <i>xabiltzan</i> <i>xabiltzanan</i>

(1) *dabixe*, (2) *xabitzek*, *xabillai*;
lehenaldixan aldaerak: *nabillen*,
gabiltzen, *zabiltzen*...**Baldintza**

NI	banebil <i>bañebik</i> <i>bañebin</i>
HI	bahebil
HA	balebil <i>ballebik</i> <i>ballebin</i>
GU	bagebiltz <i>bagebiltzak</i> <i>bagebiltzan</i>
ZU	bazebiltz
ZUEK	bazebiltzai
HAREIK	balebitz <i>ballebiltzak</i> <i>ballebiltzan</i>

Berba egitterakuan tz aurreko -l-
ezta esaten gehixenetan: *gabitz*,
zabitzai, *bagebitz*...

EGON**Oraina**

NI	nago <i>nāgok</i> <i>nāgon</i>
HI	hago
HA	dago <i>xagok</i> <i>xagon</i>
GUK	gagoz <i>gagozak</i> <i>gagozan</i>
ZUK	zagoz
ZUEK	zagozai
HAREIK	dagoz <i>xagozak</i> <i>xagozan</i>

Lehena

NI	ne(n)guen <i>nāguan</i> <i>nāgonan</i>
HI	he(n)guen
HA	eguen <i>xaguan</i> <i>xagonan</i>
GU	gego(nt)zen <i>gegontzan</i> <i>gegontzanan</i>
ZU	zego(nt)zen
ZUEK	zego(nt)zein
HAREIK	egozen <i>xagozan</i> <i>xagozanan</i>

Lehenaldirako bi aldaera dittugu eta bixak nahikua indartsu: *neguen/nenguen*, *gegozen/gegontzen*...

Baldintza

NI	banengo <i>bañegok</i> <i>bañegon</i>
HI	bahengo
HA	balego <i>ballepok</i> <i>ballegon</i>
GU	bagego(nt)z <i>bagegozak</i> <i>bagegozan</i>
ZU	bazeqo(nt)z
ZUEK	bazeqo(nt)zai
HAREIK	balegoz <i>ballepokak</i> <i>ballegozan</i>

Egon-en erroko -g- ezta esaten bokal artian, eta forma laburrerak ebaltzen dira: *nau*, *gauz*, *zauzai*, *xauk*, *baheo*, *baleo*...

EUKI**Oraina**

NIK	dakot <i>xakuat</i> <i>xakonat</i>
HIK	dakok/n
HAREK	dako <i>xakok</i> <i>xakon</i>
GUK	dakogu <i>xakuagu</i> <i>xakonagu</i>
ZUK	dakozu
ZUEK	dakozue
HAREIK	dakoi <i>xakuai</i> <i>xakonai</i>

Lehena

NIK	neukan <i>nākuan</i> <i>nākonan</i>
HIK	heukan
HAREK	eukan <i>xakuan</i> <i>xakonon</i>
GUK	geukan <i>giñakuan</i> <i>giñakonon</i>
ZUK	zeukan
ZUEK	zeukain
HAREIK	eukain <i>xakuin</i> <i>xakonain</i>

neukan, *heukan/hekonon*, *eukan*, *geukan*, *zeukan*, *zeukain*, *eukain/ekuein* formak be entzuten dira

Baldintza

NIK	baneuko <i>bañekok</i> <i>bañekon</i>
HIK	baheuko (1)
HAREK	baleuko <i>ballekok</i> <i>ballekon</i>
GUK	bageuko <i>bagekok</i> <i>bagekon</i>
ZUK	bazeuko
ZUEK	bazeukoi (2)
HAREIK	baleukoi (3) <i>ballekoi</i> <i>ballekonai</i>

(1) *baheukan*, (2) *bazeukai* eta (3) *baleukai* formak be ebaltzen dira

JAKIN**Oraina**

NIK	dakit <i>xakixat</i> <i>xakiñat</i>
HIK	dakik/n
HAREK	daki <i>xakik</i> <i>xakin</i>
GUK	dakigu <i>xakixagu</i> <i>xakiñagu</i>
ZUK	dakitzu
ZUEK	dakitzue
HAREIK	dakixei <i>xakixai</i> <i>xakiñai</i>

Lehena

NIK	nekixen <i>nākixan</i> <i>nākiñan</i>
HIK	hekixen
HAREK	ekixen <i>xakixan</i> <i>xakiñan</i>
GUK	gekixen <i>gekixan</i> <i>gekiñan</i>
ZUK	zekixen
ZUEK	zekixein
HAREIK	ekixein <i>xakixain</i> <i>xakiñain</i>

Baldintza

NIK	baneki <i>bañekik</i> <i>bañekin</i>
HIK	baheki
HAREK	baleki <i>ballekik</i> <i>ballekin</i>
GUK	bageki <i>bageñekik</i> <i>bageñekin</i>
ZUK	bazeki (*)
ZUEK	bazekiei (*)
HAREIK	balekixei <i>ballekixek</i> <i>ballekiñain</i>

(*) *bazekitzu* eta *bazekitzue* be entzuten dira

EKARRI**Oraina**

NIK	dakart <i>xakarrat</i> <i>xakarnat</i>
HIK	dakark/n
HAREK	dakar <i>xakark</i> <i>xakarn</i>
GUK	dakargu <i>xakarragu</i> <i>xakarnagu</i>
ZUK	dakartzu
ZUEK	dakartzue
HAREIK	dakarrei <i>xakarraí</i> <i>xakarnai</i>

Lehena

NIK	nekarren <i>ñakarran</i> <i>ñakarnan</i>
HIK	hekarren
HAREK	ekarren <i>xakarran</i> <i>xakarnan</i>
GUK	gekarren <i>geñekarran</i> <i>geñekarnan</i>
ZUK	zekarren
ZUEK	zekarrein
HAREIK	ekarrein <i>xakarrain</i> <i>xakarnain</i>

Oñatieraz *Ekarri* aditzak eztaiko pluralik.
Erroko -r- batzutan ezta entzuten:
dakat, dakak, xakak, xakanau...

Baldintza

NIK	banekar <i>bañekarrek</i> <i>bañekarren</i>
HIK	bahekar
HAREK	balekar <i>ballekarrek</i> <i>ballekarren</i>
GUK	bagekar <i>bageñekarrek</i> <i>bageñekarren</i>
ZUK	bazekar
ZUEK	bazekarrei
HAREIK	balekarrei <i>ballekarrei</i> <i>ballekarnai</i>

ERUAN**Oraina**

NIK	doiat <i>xoiat</i> <i>xoianat</i>
HIK	doiak/n
HAREK	doia <i>xoiak</i> <i>xoian</i>
GUK	doiagu <i>xoiagu</i> <i>xoianagu</i>
ZUK	doiazu
ZUEK	doiazue
HAREIK	doiai <i>xoiái</i> <i>xoianai</i>

Lehena

NIK	neroian <i>ñeroian</i> <i>ñeroianan</i>
HIK	heroian
HAREK	eroian <i>xiroian</i> <i>xiroianan</i>
GUK	geroian <i>giroian</i> <i>giroianan</i>
ZUK	zeroian
ZUEK	zeroien
HAREIK	eroien <i>xiroien</i> <i>xiroienen</i>

Baldintza

NIK	baneroia <i>bañeroiak</i> <i>bañeroian</i>
HIK	baheroia
HAREK	baleroia <i>balixiroiak</i> <i>balixiroian</i>
GUK	bageroia <i>bagiroiak</i> <i>bagiroian</i>
ZUK	bazeroia
ZUEK	bazeroie
HAREIK	baleroie <i>balixiroiek</i> <i>balixiroien</i>

Lehenaldiko formetan eta baldintzan -er- ezta entzuten

EBALI**Oraina**

NIK	dabitt <i>xabillat</i> <i>xabiñat</i>
HIK	dabik/n
HAREK	da(ra)bil <i>xabik</i> <i>xabin</i>
GUK	dabigu <i>xabillagu</i> <i>xabiñagu</i>
ZUK	dabitzu
ZUEK	dabitzue
HAREIK	dabixe <i>xabillai</i> <i>xabiñai</i>

Lehena

NIK	nebillan <i>nabillan</i> <i>nabiñan</i>
HIK	hebillan
HAREK	ebillen <i>xabillan</i> <i>xabiñan</i>
GUK	gebillan <i>gebillaan</i> <i>gebiñaan</i>
ZUK	zebillan
ZUEK	zebillain
HAREIK	ebillein <i>xabillain</i> <i>xabiñain</i>

Ibilli eta *erabilli* aditzen formak nahastu egiten dira Oñatiko euskaran, askotan forma berberak dira ta. Gaiñera, sarritan *ibilli* esaten da *erabilli*-ren ordeez.

JARDUN**Oraina**

NIK	dihardut <i>xiharduat</i> <i>xihardunat</i>
HIK	diharduk/n
HAREK	dihardu <i>xiharduk</i> <i>xihardun</i>
GUK	dihardugu <i>xiharduagu</i> <i>xihardunagu</i>
ZUK	diharduzu
ZUEK	diharduzue
HAREIK	dihardue <i>xiharduai</i> <i>xihardunai</i>

Lehena

NIK	niharduen <i>ñiharduan</i> <i>ñihardunan</i>
HIK	hiardu(n)an
HAREK	ziharduen <i>xiharduan</i> <i>xihardunan</i>
GUK	geniharduen <i>giñarduan</i> <i>giñardunan</i>
ZUK	zeniharduen
ZUEK	zeniharduein
HAREIK	ziharduein <i>xiharduain</i> <i>xihardunain</i>

Baldintza

NIK	banihardu <i>bañiharduk</i> <i>bañihardun</i>
HIK	bahiaru(n)
HAREK	balihardu <i>balliarduk</i> <i>ballihardun</i>
GUK	bagenihardu <i>bagiñarduk</i> <i>bagiñardun</i>
ZUK	bazenihardu
ZUEK	bazenihardue
HAREIK	balihardue <i>balliharduai</i> <i>ballihardunai</i>

IRUDITU**Oraina**

NIK	
HIK	
HAREK	dirudi
GUK	
ZUK	
ZUEK	
HAREIK	

Lehena

NIK	
HIK	
HAREK	
GUK	
ZUK	
ZUEK	
HAREIK	

Adiz honen orde bestea aditz-perifraisi batzuk ebalten ditugu, esate baterako:

- Horrek lelua emuten xok
- Gizon harek kanpokua emuten eben
- Harek xakuan itxuria eukittekua!
- Oraintxe dakok aittajun itxuria oso-osorik!
- Kontu honi etxat itxura onik hartzen
- Amak zer itxura eukan?

ESAN (*iño)**Oraina**

NIK	diot <i>dixuat</i> <i>dixonat</i>
HIK	diok/n
HAREK	dixo <i>dixok</i> <i>dixon</i>
GUK	diogu <i>dixuagu</i> <i>dixonagu</i>
ZUK	diozu
ZUEK	diozue
HAREIK	dixue <i>dixuai</i> <i>dixonai</i>

Lehena

NIK	niuan <i>nixuan</i> <i>nixonan</i>
HIK	hiuan/hionan
HAREK	ziuan <i>zixuan</i> <i>zixonan</i>
GUK	geniuan <i>gixuan</i> <i>gixonan</i>
ZUK	zeniuan
ZUEK	zeniuen
HAREIK	ziuen <i>zixuain</i> <i>zixoñain</i>

Gaur egun ez dira ohikak *esan*-en adizki trinkoak. Lehendikiko formak ez dira entzuten; orainaldikuetan *dixo* eta *dixue* dira ebalixenak.

ERABILLERA ADIBIDIAK

Indikatibua / NOR oraiña

- *Mutil fiña **da**.*
- *Nunguak **zarai**?*
- *Berandu samar etorri **dira**.*

Indikatibua / NOR lehena

- *Atzo gabian noiz etxeratu **hintzan**?*
- *Gaberdixan baten bat **bazan** telefono joka.*
- *Plazan egozen ijittuak Hungriakuak ei **ziran**.*

Indikatibua / NOR-NORI oraiña

- *Burutik pasau **xat** baiña eztot egin.*
- *Kuadrua gustau **xako** eta gero eruango dauela esan dosku.*
- *Negua pasaitteko ondo etorriko **xate** arropa honeik.*

Indikatibua / NOR-NORI lehena

- *Kalian lagun bat hurreratu **xaten** diru eske.*
- *Lanian ebillela frakak apurtu **xakon**.*
- *Holako lanak hartzeko gogua fan **xatzun**.*

Indikatibua / NOR-NORK oraiña

- *Plazan itxoin eta ordu bittan nik eruango **zaut** eskolaraiño.*
- *Bentanan gegozela ikusi **zauegu** pasaitten eskutik helduta zeu eta nobixia.*
- *Ze lagunek ekarri **zau** honaiño?*

Indikatibua / NOR-NORK lehena

- *Soldadutzan ezagutu **nittuan** andaluzak*
- *Urriñera ikusi **zinddugun** pauso onian etorten.*
- *Etxe haretan oso maitte **nindduein***

Indikatibua / NOR-NORI-NORK oraiña

- *Nere billa ez hasteko esan **dostet** gurasuairi.*
- *Zuek tiari zeozer eskatu **xatzue**?*
- *Aitta, Donostiatik zer ekarriko **doskuzu**?*

Indikatibua / NOR-NORI-NORK lehena

- *Aguazillak losa gaiñian ez aparkaitteko esan **otzuen**.*
- *Umiairi bokadillo bana emun **gosten**.*
- *Maisu-maistrak eskolako atiak zabaldu **osten** umiairi.*

Baldintzia / NOR

- *Formalagua izango **baziña**, zinera fango ziñake.*
- *Argi egon **balira**, asmauko leukei*
- *Lehentxuago etorriko **baziñai**, afari-merienda egingo geuke.*

Baldintza aurrekoa / NOR-NORI

- *Semia etorriko **ballat/balixat**, buelta bat egittera urten ahal izango neuke.*
- *Zartagin hori lurrera jausiko **ballatzu/balixatzu**, dana erreko zindduke.*
- *Etxian sartuko lirake, giltzak agertuko **ballakue/balixakue***

Baldintza ondorixua / NOR-NORI

- *Diar egin ezkeru, medikua etorriko **litxakixo** bertara.*
- *Noiz fan jakingo baleue, seme-alabak billa fango **litxakixe**.*
- ***Elitxakit** gustauko lan hori hartzeia.*

Baldintza aurrekua / NOR-NORK

- *Berba erdi esan **baleu**, dana argittuta egongo zan.*
- *Jakingo **bazeue** zer pasau dan bart!*
- *Euronak kontauko **balittue**, geuriak entzuten egon barik, zerbaittekin enterauko giñake.*

Baldintza ondorixua / NOR-NORK

- *Zeuk hartuko **zeuke** lan hori?*
- *Orain etorri diranak be hartuko **leukei** lan hori, ahal izan ezkeru.*
- *Hainbeste dirurekin neuk be eztakit zer erosiko **neuken**.*
- *Gaurko gaztiak asmauko **leukei** bizi izaten geuk bizi izan giñan moduan?*

Baldintza aurrekua / NOR- NORI-NORK

- *Bankukuari preguntauco **banotza**, argibideren bat emungo nostake.*
- *Lagunak motorra eskatuko **balotzu**, itxiko zotzake?*
- *Baloia itxiko **baloskue**, futbolian egingo geuke.*

Baldintza ondorixua / NOR-NORI-NORK

- *Barkatu, esango **nostazuke** nun daguean anbulatorixua?*
- *Enkargu hori zeuk ekarri ezian, errekadistiak ekarriko **loskuke**.*
- *Holako konpromisuak eurei emungo **nosteke**.*
- *Honeik edozein lanari helduko **lotzakei**.*

Ahaleria / NOR

- *Etorri **zeike** lagunketara?*
- *Hori ezin **leike** sinistu.*
- *Bizikleta hau konpondu leike eta eztau merezi botaterik.*
- *Gure ama, Jainkoari eskerrak orainddiok, bera bakarrik ingiratu **leike**.*
- *Ibilli **geike** zuekin?*

Ahaleria / NOR-NORK

- *Euro batekin ezin **zeike** gauza haundirik erosi.*
- *Aberixa hori guk geuk be konpondu **geike**.*
- *Eztakit zeñek egin **leiken** lan hori.*

Ahaleria / NOR-NORI

- *Bergaratik bueltan gatzela fan **geinkixo** lagun egittera.*
- *Anttoniri pasau xakona edozeiñeri pasau **leikixo** / **leixo***
- *Gura dozunian etorri **zeinkixo** bisittan. Gustora ikusiko zau!*

Ahaleria/ NOR-NORI-NORK

- *Bixar arratsaldian, gura izan ezkeru, sartu-urten bat egin **geinkixo**.*
- *Gure aittajaunari iñork ezin **leikixo** / **leixo** holakorik esan.*
- *Zu gaztia zara eta butanua jaso **zeinkixo** amandriari.*

Oñati, Debagoiena

Subjuntibua / NOR

- *Etorri zatez aguro etxera, aitta lanera fan **dedin**.*
- *Sagarrak kamarara jaso dittut, sikatu **ditzezen**.*
- *Eziña bidian da eta, gertatu **gaittezen**.*

Subjuntibua / NOR-NORI

- *Apuntaittera noia hori, ahaztu **eztakidan**.*
- *Ontzi hori kendu egizu sutatik, olixua erre **eztakizun**.*
- *Eskaeria egin daue semia etxera etorri **dakixen**.*

Subjuntibua / NOR-NORK oraiña

- *Ekarri jenerua, bazkari on bat ifiñi **dagidan**.*
- *Diru hau emuten dotzuet, errekaduak egin **dagizuen**.*
- *Diar egin xat Pedrori, baserritik babia ekarri **dagixen**.*

Subjuntibua / NOR-NORK lehena

- *Amak legatz freskua erosi eben aittak soziedadera eruan **egixen**.*
- *Maisuak liburu hau itxi nostan, irakurri **negixen**.*
- *Beka bat emun otzuein zueiri, Bilboko unibersidadian ikasi **zegixen**.*

Subjuntibua / NOR-NORI-NORK

- *Bere ofizinara noia, erregalu hau eskura emun **dagixodan**.*
- *Zorra ordaindu **dagixon**, zer egin biharko leuke?*
- *Eztakit zer egin bihar dogun ikasle honeik bestiairi lagundu **dagixuen**.*

Aginddueria / NOR

- *Etorri **hadi** gura duanian, broma aldi ederra pasauko xuagu-eta!*
- *Kontuz ibilli **zatezai**!*
- *Argi ibilli **ditzezela**!*
- *Gizon onak eta fiñak izan **bittez/ dittezela**!*

Aginddueria / NOR-NORK

- *Ikara egin **egik** ba, egun danian lotan egon barik!*
- *Alde (egin) **egik** hemendik!*
- *Tareia akabo **egizue** eta gero errekreua.*
- *Kalian gora, kalia behera kantzau be egin naiz, eta eruan **nagizu** etxera.*

Aginddueria / NOR-NORI

- *Etorri **hakit** aguro!*
- *Fan **hakixo** berihela!*
- *Ezkutau **hakigu** begi bistatik!*

Aginddueria / NOR-NORI-NORK

- *Mesede hori egin **egidazu**, akordaitten bazara.*
- *Erakutsi **egiguzu** lan hori, begiratu bat emuteko.*
- *Atia joten daueñian, zabaldu **egixetzu**.*